

Gasthuisvest 25

Krukken

Het hier aanwezige poortje hoort bij het Frans Hals Museum. Natuurlijk niet de hoofdingang; die bevindt zich op het Groot Heiligland, maar een zij-ingang.

Het Frans Hals Museum is niet altijd museum geweest. Uit de opbrengst van een grote loterij tijdens een dagenlang concours in 1606 door en voor rederijderskamers uit het gehele land werd voldoende geld verkregen om in het jaar daarna te beginnen met de bouw van een Oudemannenhuis.

In 1609 was het klaar en konden zestig bejaarde mannen een plaats krijgen. Mannen werden toen geacht niet goed voor zichzelf te kunnen zorgen. Vrouwen waren mans genoeg om zelfstandig op een hofje te wonen.

Later kreeg het Oudemannenhuis een nieuwe bestemming en fungeerde het van 1810 tot 1908 als Burgerweeshuis. Daarna veranderde het weer van functie naar het nu alom bekende Frans Hals Museum. Na een grote verbouwing werd dat in 1913 geopend.

Terug naar het poortje. Boven de ronde deur is een kleine gevelsteen aangebracht. Niet altijd was het duidelijk wat er op deze steen was afgebeeld; sommigen dachten dat het hamers waren. Dat kwam omdat de steen er voor de restauratie jarenlang niet goed heeft uitgezien, waardoor de afbeelding nauwelijks was te onderscheiden. De Stichting Geveltekens Vereniging Haarlem (SGVH) heeft zich ingezet om de sterk vervallen afbeelding op te laten knappen. In 2006 lukte dit. Toen pas werd echt duidelijk dat het twee gekruiste krukken waren met een kroontje ertussen (de kroon van de ouderdom?). Deze beeldtenis komt ook terug op het wapenschild van het Oudemannenhuis; de oorspronkelijke functie van het Frans Hals Museum (kijk maar eens op de wapenschilden bij de hoofdingang).

Het poortje op de Gasthuisvest is altijd een soort leveranciersingang geweest. Het gaf vroeger toegang tot het binnenterrein met plek voor bijvoorbeeld een ziekenzaal, keukens en een eigen bakkerij.

Het huidige poortje is niet zo oud als de steen. Zeer waarschijnlijk is de oude gevelsteen in 1911 in een vernieuwde poort herplaatst.

Het polychromeren van het kroontje door restaurateur Tobias Snoep in 2006.

Meer bijzonderheden zijn te vinden in het boek "Gevelstenen van Haarlem" geschreven door Peter van Graafeiland en Theo Bottelier.

Peter van Graafeiland is bezig een vernieuwde versie voor te bereiden.

Bron: Jaarboek 2006 Vereniging Haarlem – Nieuws over Gevelstenen – Martin Busker
Oude Gebouwen in Haarlem – J.A.G. van der Steur (1907)